

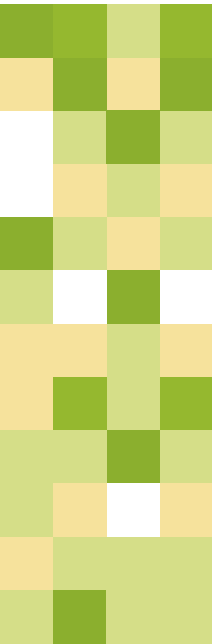
Gofalu am Les Anifeiliaid wrth eu Cludo



Cyngor i gludwyr geifr



Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government



Os hoffech gyfarwyddiadau manwl, ffurflenni neu fwy o gyngor, ewch ar y wefan:

www.cymru.gov.uk/llesanifeiliaid

neu cysylltwch â:

Swyddfa'r Prif Swyddog Milfeddygol
Llywodraeth Cynulliad Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

Ffôn: 02920 823059



ISBN 978 0 7504 4759 1

© Hawfaint y Goron Gorffennaf 2008

CMK-22-01-096

DI350809

Daeth Rheoliad newydd gan yr UE ar gyfer cludo anifeiliaid i rym ar 5 Ionawr 2007.

Os ydych chi'n cludo anifeiliaid, dylech ofalu'ch bod yn gwybod am y rheolau a'r trefniadau newydd sy'n effeithio arnoch chi. Nod y rheolau yw gofalu am les geifr wrth eu cludo. **Daeth y rheolau i rym ar 5 Ionawr 2007** ac maen nhw'n effeithio ar unrhyw un sy'n cludo anifail asgwrn cefn fel rhan o weithgarwch economaidd.

Bydd gofyn i unrhyw un sy'n cludo geifr ystyried nifer o bwyntiau penodol. Mae disgrifiad bras ohonyn nhw yn y daflen hon. Cewch gyngor a gwybodaeth fanylach ar y wefan: www.cymru.gov.uk/llesanifeiliaid

Ydy'r rheolau newydd yn effeithio arnoch chi?

Mae'r Rheoliad yn effeithio ar bawb sy'n cludo anifeiliaid at bwrpas economaidd. Ym Mhrydain, mae hyn yn golygu cludo anifeiliaid at bwrpas busnes i wneud elw, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, i berson neu gwmni sy'n gysylltiedig â'u cludo. Nid yw'r Rheoliad yn ymwneud â:

- Cludo anifail at bwrpas nad yw'n weithgarwch economaidd.
- Cludo anifail i bractis neu filfeddygfa o dan gyngor milfeddyg.



Eithriadau

Mae ffermwyr sy'n cludo'u hanifeiliaid hyd at 50km (tua 31 milltir) o'u fferm yn eu cerbyd eu hunain yn cael eu heithrio o rannau o'r Rheoliad ond bydd dal gofyn iddynt fodloni'r amodau cludo cyffredinol (sy'n cael eu disgrifio ar y dudalen nesaf).

Un o'r amodau hynny yw bod yr anifail yn ffit i deithio. Gyda'r amod hwn fel arfer, ni chaiff y ffermwr gludo anifail sy'n feichiog iawn (yn ystod 10% olaf ei feichiogrwydd), mynnod newydd eu geni lle nad yw'r bogail wedi llwyr wella neu afr sydd wedi geni myn yn y 7 diwrnod diwethaf. Fodd bynnag, bydd ffermwr (neu gludwr) yn cael cludo'r anifeiliaid hyn ar deithiau byr o lai na 50km (e.e. rhwng safleoedd ac o fewn safleoedd y fferm) os mai diben eu cludo fydd gwella amodau'r geni. Ni ddylai'r teithiau hyn achosi poen na dioddefaint diangen.

Ceir mwy o wybodaeth ynghylch beth mae 'ffit i deithio' yn ei olygu ar y wefan: www.cymru.gov.uk/llesanifeiliaid.

Yn ôl y Rheoliad, rhaid i bawb sy'n cludo anifail ar unrhyw daith wneud yn siŵr:

- Na chaiff anifail ei gludo mewn ffordd fyddai'n debygol o achosi poen neu ddioddefaint diangen iddo.
- Bod y daith mor fyr â phosibl.

- Bod yr anifail yn ffit i deithio.
- Bod y rheini sy'n trin yr anifail wedi'u hyfforddi ac yn gymwys i wneud hynny.
- Bod y cerbyd a'i gyfleusterau llwytho a dadlwytho wedi'u dylunio, eu hadeiladu a'u cynnal i osgoi anafiadau a dioddefaint.
- Bod anifeiliaid yn cael dŵr, bwyd a gorffwys yn ôl yr angen, a bod digon o lawr ganddynt a digon o uchder yn y cerbyd.

Os nad ydych yn allforio'r anifail, bod gennych ddogfen sy'n dangos y canlynol: o ble daeth yr anifail; ei berchennog; man cychwyn y daith a phen y daith; dyddiad cychwyn y daith a hyd tebygol y daith (y Dystysgrif Cludo Anifeiliaid yw'r ddogfen hon fel arfer).

Mae gofynion ychwanegol os ydych yn cludo geifr ar deithiau 'byr' dros 65km (tua 40 milltir) sy'n para hyd at 8 awr. Rhaid i gludwyr:

- Fod wedi cael tystysgrif awdurdodi cludwyr Math 1.
- Sicrhau (o 5 Ionawr 2008) bod gan yrwyr a'u cynorthwywyr dystysgrif cymhwysedd.
- Dangos bod ganddynt staff ac offer i gludo anifeiliaid mewn ffordd briodol ac nad oes cofnod iddynt dorri deddfwriaeth lles anifeiliaid yn y 3 blynedd diwethaf.

Yn ogystal â'r uchod, mae nifer o ofynion eraill ar gyfer teithiau 'hir' o fwy nag 8 awr.

Rhaid i gludwyr geifr:

- Fod wedi cael tystysgrif awdurdodi cludwyr Math 2.
- Gofalu bod unrhyw gerbyd sy'n cael ei ddefnyddio i gludo geifr yn cael ei archwilio a'i gymeradwyo.
- Gofalu bod ganddynt gynlluniau wrth gefn ar gyfer argyfwng.
- Llenwi Log y Daith wrth allforio geifr.

Gofynion penodol ynghylch cludo geifr

Amserau teithio

Nid yw'r amserau teithio a gorffwys wedi newid ers y rheolau diwethaf

Amserau teithio mwyaf (oriau)

	Cerbyd safonol	Cerbyd o safon uwch		
		Teithio	Gorffwys	Teithio
Geifr	8	14	1	14
Mynnod sy'n dal i sugno	8	9	1	9

- Mae'r amser teithio yn cychwyn wrth lwytho'r anifail cyntaf ac yn gorffen wrth ddadlwytho'r anifail olaf.
- Mae'r amser a dreulir ar longau Ro-Ro yn cyfrif at hyd y daith.
- Nid yw'r amser a dreulir mewn llociau ar longau anifeiliaid arbennig yn cyfrif at amser y daith cyn belled â bod rhai amodau yn cael eu bodloni.
- Nid yw'r amser a dreulir mewn awyren yn cyfrif at amser y daith.

Pwyntiau cyffredinol

- Nid yw geifr yn ystod 10% olaf eu bechiogrwydd (tua 15 diwrnod) neu sydd wedi bwrw myn yn y 7 diwrnod diwethaf, yn ffit i deithio. Nid ydynt yn ffit chwaith i'w gwerthu mewn marchnad.
- Pan fydd geifr sy'n llaetha'n cael eu cludo heb eu mynnod, mae'n rhaid eu godro o leiaf bob 12 awr.

Cadw ar wahân

Rhaid trin a chludo geifr ar wahân i anifeiliaid eraill*. Rhaid cadw'r canlynol hefyd ar wahân:

- Geifr o oed neu faint gwahanol iawn*.
- Bychod a geifr rhywiol aeddfed.

* Nid oes angen cadw at y rheol hon os ydy'r anifeiliaid wedi'u magu ag anifeiliaid eraill; os ydynt yn gyfarwydd â'i gilydd a byddai eu gwahanu yn achosi gofid; geifr â mynnod dibynnol wrth droed.

- Geifr â chyrn a geifr heb gyrn*.
- Anifeiliaid fyddai'n ymladd â'i gilydd.
- Anifeiliaid wedi'u clymu ac anifeiliaid heb eu clymu.

Faint o le i'w neilltuo

Nid yw faint o le sydd angen ei neilltuo wedi newid ers y rheolau diwethaf.

Categori	Pwysau bras (kg)	Arwynebedd (m ² /anifail)
Geifr	<35	0.20 - 0.30
	35 - 55	0.30 - 0.40
	>55	0.40 - 0.75
Geifr beichiog iawn	<55	0.40 - 0.50
	>55	>0.50

Y tymheredd yn y cerbyd

Rhaid gofalu nad yw'r tymheredd yn y cerbyd yn cwmpo o dan 0°C yn ystod taith o fwy nag 8 awr.

* Nid oes angen cadw at y rheol hon os ydy'r anifeiliaid wedi'u magu ag anifeiliaid eraill; os ydynt yn gyfarwydd â'i gilydd a byddai eu gwahanu yn achosi gofid; geifr â mynnod dibynnol wrth droed.

Cludo mynnod

- Nid yw myn sydd â bogail heb wella yn ffit i deithio.
- Ni chaiff mynnod o dan 1 wythnos oed deithio mwy na 100km (tua 62 milltir).

Partisiynau ar gerbydau

Nid yw'r Rheoliad yn diffinio dimensiynau partisiynau ond rhaid:

- Iddynt fod yn ddigon cryf i ddal pwysau'r anifail.
- Bod modd eu gosod yn gyflym ac yn rhwydd.

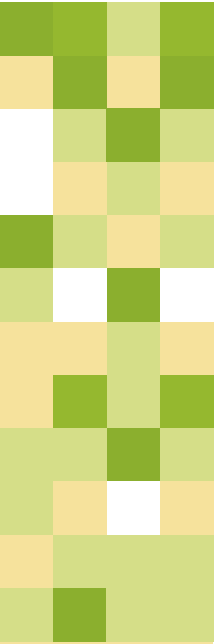
Ar gerbydau sy'n cael eu defnyddio ar gyfer teithiau hir dros 8 awr, rhaid bod partisiynau:

- Wedi'u gosod er mwyn ichi allu rhannu'r cerbyd a
- Bod modd eu symud yn ôl anghenion yr anifail sy'n cael ei gludo.

Maint y Rhaniadau yn y Cerbyd

Nid yw'r Rheoliad yn pennu dimensiynau, ond y cyngor ar yr arfer gorau, o hyd, yw

- rhaniad hyd at 3.1m o hyd ar gyfer geifr.



Cyngor pellach

Mae'r daflen hon yn crynhoi gofynion Rheoliad yr UE mewn cysylltiad â geifr. Mae taflenni eraill wedi'u cyhoeddi ar gyfer defaid, gwartheg, moch, ceffylau a dofednod.